

hvis vi skulle hævde os vor aandelige Selvstændighed og selvstændig deltagelse i det almindelige Kulturliv, da maa vi ogsaa kunne se af Ailderne dertil; hvis ikke, ville vi nødes til slavisk at følge de toneangivende Nationer. — Jeg tror saaledes at have begrundet den Mening, at den høiere Almendannelse ikke vil kunne grundes paa et nordisk-sprogligt Grundlag, og at den ærede Ordfører har overført den for Almendannelsen nødvendige Sammenhæng med den europæiske Kultur. Det er altsaa min Hovedindvending mod at grundlægge vor almindelige Dannelse paa den oldnordiske Litteratur og Historie, at vi derved afbryde vor Sammenhæng med den nuværende europæiske Kultur; at vi derigjennem gøre os mindre fællede til at deltage i Nutidens aandelige Liv og derigjennem langt mindre blive istand til at forstaa Tiden og dens Spørgsmaal end ad den Vej, vi hidtil ere gaaede. Dermed er ikke sagt, at vi skulle udelukke det Oldnordiske. Ivertimod, jeg erkjender Sandheden af, hvad der herom er udtalt i Motiverne til Lovforslaget. Jeg erkjender, at det Oldnordiske er et Element i vor Kultur, og at det maasse kan trænge til at kaldes stærkere tillibe, end det hidtil er flet. Men saa vil jeg ogsaa henvisse til, hvorledes der er flet en Udvikling i den Retning gennem de sidste 50 Aar. Der var en Tid, da det Oldnordiske var fuldstændig ubekendt; men efterhaanden begyndte man at hævde disse Skatte frem, og igjennem Digterne spredtes de ud i Nationen, og der blev Flere og Flere, der hengave sig til dette Studium. Og hvorledes virkede saa dette ind paa Skolerne? Det virkede derigjennem, at vi gjorde Moderemaal til Gjenstand for Undervisning i Skolerne, at vi gjorde Skoleungdommen kendskt med vor Litteratur, at vi meddelte den en større og fyldigere Kundskab i vort Fædrelands Historie. Det er den naturlige Vej, vi saaledes ere gaaede, og den naturlige videre Udvikling vil være, at vi nu optage det oldnordiske Sprog i Skolen som Middel til at styrke vor sproglige Bevidsthed og tillige til at trænge nærmere ind i vor hele Oldtids Historie. Men derfra og til at bygge en Skole hovedsagelig paa dette Grundlag er et Spring, et meget stort Spring, et Spring,

som meget let kan blive fuldstændig ødelæggende for hele den Retning, man vil fremme. En saadan tilføjelse og forceret Fremmskriden fremkalder netop en for Udviklingen skadelig Modstand, og den vil netop gjøre det vanskeligt at komme til et godt og sandt Resultat. Jeg tvivler høilig paa, at, naar en saadan Skole blev indrettet, den saa ogsaa vilde faa en saadan Tilgang af Elever, at den virkelig vilde kunne siges at have bestaaet sin Prøve. Jeg tror ikke, er der mange Forældre heri Landet, der ere komne til den Anskuelse, at de ville bygge deres Børns høiere Dannelse paa dette Grundlag, og skulde det muligvis vise sig, at man ved at indrette to Skoler paa denne Maade, maasse kom til det Resultat, at det ikke kunde gaa, er man saa ikke gaaet langt mere tilbage, end man er gaaet frem, og vil det ikke være en langt naturligere Udvikling at bygge paa det Bestaaende, det, man kender, og føie dertil det Nye, som man ogsaa erkjender for godt, og efterhaanden, hvis det viser sig brugbart, lade det udvikle sig videre og videre. Jeg kommer nu til det andet Punkt, som den ærede Ordfører saa stærkt fremhævede som karakteristisk for denne nye Skole, og det er det Historiske, at det skulde være en historisk Skole, men det er fuldstændig ubegrundet og fuldstændig uberettiget at give denne oldnordiske Skole Tillæget „historisk“ i høiere Grad end den klassiske. Den klassiske Skole er i høieste Grad historisk, thi naar vi ville gjøre et grundigt og ordentligt Studium af Historien, naar vi igjennem Historien ville følge Ideernes Gang og se, hvorledes Stat og Kirke, Kunst og Videnskab og det hele nu bestaaende Samfund har udviklet sig, til hvilken Kilde maa man da søge hen? Jeg tror, at det er uimodsigeligt, at vi maa gaa tilbage til den græsk-romerske Oldtid, thi den er Europas aandelige Moder, og et ordentligt historisk Studium kan ikke undvære en fyldig og grundig Kundskab dertil. Det er netop det naturlige Udgangspunkt for et historisk Studium. Jeg skal saa høit som Nogen erkjende Historiens beaaende Indflydelse, men det er dog kun en Fortælling om Ting, det er ikke Tingen selv, vi trænge ind i, det er en Kundskab paa anden Haand om det, der har